Zápis z pracovní porady s úředníky krajských úřadů k aktuálním otázkám na úseku státního občanství, který se konal dne 16. 5. 2025 ve vzdělávacím středisku Institutu pro veřejnou správu v Benešově

Přítomni:

- podle prezenční listiny zástupci krajských úřadů, Magistrátu hlavního města Prahy, Úřadu městské části Brno - střed, úřadů městských částí Praha 1 až Praha 22 (dále jen „zástupci krajských úřadů“)
- za Ministerstvo vnitra Mgr. et Mgr. Tomáš Bezděk, Mgr. Jaroslava Pohořelá, Mgr. Kateřina Uhrová, Mgr. Martina Landkamrová, JUDr. Andrea Fáberová, Filip Cvejn, Ing. Anna Urbanová

I. Ministerstvo vnitra seznámilo zástupce krajských úřadů s obsahem konzultačního dne a skutečností, že v tomto roce byly s ohledem na zaměření konzultačního dne přizváni rovněž zástupci úřadů městských částí Praha 1 až Praha 22.

II. Interaktivní formuláře (podání ve věci nabytí/pozbytí/zjištění státního občanství prostřednictvím portálu „gov.cz“)

Filip Cvejn a Ing. Anna Urbanová provedli praktickou ukázku práce s Interaktivními formuláři a zodpověděli dotazy zástupců krajských úřadů.

1. ***Součástí žádosti není dotazník v podobě, jak je stanoven v příloze zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále je „zákon č. 186/2013 Sb.“), respektive chybí poučení, které je součástí prohlášení žadatele v dotazníku.***

   Poučení bude do formuláře doplněno současně s informací, že dotazník musí být ze strany žadatele vyplněn.

2. ***Formulář zaslaný Portálem MV přišel v nesprávném formátu PDF, respektive nebyl v legislativou požadovaném formátu PDF/A, tj. byl zaslán v nearchivní podobě***.

   Pokud tomu nebudou bránit technické důvody, bude funkcionalita po jednání s dodavatelem doplněna.

3. ***Pozná systém, zda dokumenty, připojované v příloze, jsou konvertované, a tudíž validní a ve správném formátu?***

   Systém nemá v tuto chvíli možnost detekovat validní formát ani není plánován z důvodu různých požadavků v agendách, kdy si obsah, relevanci a validnost přílohy určí příjemce.

4. ***Součástí vygenerovaného tiskopisu formuláře žádosti, která je doručena příslušnému krajskému úřadu, není variabilní symbol, pod kterým je evidována přijatá platba na účtu u příslušného kraje, který by zpřehlednil spárování žádosti a platby pro oprávněnou úřední osobu, která vede řízení. Variabilní symbol se vygeneruje v předmětu žádosti v aplikaci spisové služby. V rámci informovanosti a efektivity by bylo přínosné, informovat aktéry, kteří mohou obdržet ve spisové službě takové podání, že vygenerované číslo v předmětu je současně variabilní symbol platby, neboť***

každý má možnost si předmět upravit podle svých potřeb, a ne každý by mohl shledat tento údaj pro něho za rozhodný a třeba ho vymazat.

Číslo podání je obsaženo v předmětu podání doručovaného úřadu; otázku možné/nemožné úpravy předmětu podání doporučujeme komunikovat s podatelnou dotčeného úřadu.

5. ***Žadatel sdělil, že při vyplňování formuláře byl na konci vyzván k provedení platby, avšak údajně se v daném procesu negeneruje QR kód, ale žadatel všechny údaje k platbě zadává ručně. Navíc neexistuje zpětná kontrolní vazba, pokud nějaký údaj o platbě žadatel nevyplní. Podle našeho názoru může dojít k situacím, kdy na účet příslušného kraje bude připsána obtížně identifikovatelná platba.***

   Ohledně doplnění funkcionality se dále jedná s dodavatelem. Do doby doplnění položky nicméně doporučujeme řešit komunikací s žadatelem.

6. ***V tiskopisu formuláře není nabídka pro osobní převzetí vydaného osvědčení o SO ČR, což žadatelé někdy preferují.***

   Ohledně doplnění funkcionality bude jednáno s dodavatelem.

7. ***Pokud je požadováno osvědčení o SO ČR, které podléhá osvobození od správního poplatku podle sazebníku, který je přílohou č. 1 zákona č. 634/2004 Sb. o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, například za účelem využití volebního práva nebo k vydání prvního občanského průkazu, důvod žádosti zadává žadatel, který může užít různou terminologii, nebo nemusí vědět, že osvobození může uplatnit. Proč není možný výběr z nabídky, kde budou možnosti přesně specifikovány a unifikovány a budou pro žadatele současně návodem?***

   Ucelený přehled účelů vydávaného osvědčení není možné do formuláře zadat. V případě, že žadatel neuhradí stanovenou částku 80,- Kč, má krajský úřad možnost vyzvat k upřesnění podání (účelu vydávaného osvědčení) a poté případně vyzvat k úhradě správního poplatku dodatečně.

8. ***Dovolujeme si v souvislosti s probíhající elektronizací státní správy upozornit na určitou nesystémovost, a to že například žádost o vydání voličského průkazu je k dispozici na Portálu občana a ostatní žádosti na Portálu Ministerstva vnitra, oboje v gesci Ministerstva vnitra, ale pro občana to může být nepřehledné.***

   Portál občana byl vytvořen již před řadou let, a proto samozřejmě může docházet k tomu, že některé služby na něj byly publikovány již před časem a nejsou tak na resortních portálech. O to více u Ministerstva vnitra, kdy Portál občana byl původně portálem Ministerstva vnitra. Cílem je, aby byl Portál Ministerstva vnitra postupně rozcestníkem i na služby Ministerstva vnitra umístěné na jiných portálech, aby to bylo pro klienta přehledné.

III. Řízení ve věci nabytí státního občanství České republiky po nabytí účinnosti zákona č. 24/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále jen „zákona č. 24/2025 Sb.“)

Ministerstvo vnitra seznámilo zástupce krajských úřadů s nepřímou novelou zákona č. 186/2013 Sb. a jeho aplikací ve vztahu k řízení o udělení státního občanství České republiky podle § 11 zákona č. 186/2013 Sb. a řízení o nabytí státního občanství České republiky prohlášením podle zákona č. 186/2013 Sb. (§ 31, § 32, § 34, § 35, § 36) (viz zaslaná prezentace).

IV. Stanoviska k zaslaným dotazům

1. *Řešení důkazní nouze při šetření státního občanství*

Důkazní nouzi v případě řízení ve věci zjišťování státního občanství lze řešit způsoby uvedenými v zákoně č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) pokud podklady získané archivním šetřením nevedou k závěru o existenci/neexistenci státního občanství, je na účastnících řízení, aby svou žádost doplnili o relevantní podklady – krajský úřad má možnost správní řízení přerušit a **vyzvat účastníky řízení k předložení podkladů, které nabytí státního občanství k datu 28.10.1918 prokáží** (včetně podkladů, prokazujících existenci domovského práva k datu 1.1.1910 a existenci rakouského občanství v době vzniku Československé republiky, event. podkladů prokazujících jiné skutečnosti, na jejichž základě mělo dojít k nabytí československého státního občanství dle ústavního zákona č. 236/1920 Sb.). Na základě obsahu doplněných podkladů vydá úřad meritorní rozhodnutí, event. usnesení o zastavení řízení.

2. *Návrh na zvýšení správních poplatků stanovených v položce 8 sazebníku správních poplatků*

Návrhy na zvýšení správních stanovených v položce 8 sazebníku správních poplatků, který je přílohou zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, jsou řešeny v rámci legislativního procesu.

3. *Prokazování beztrestnosti dokladem z domovského státu ve všech případech nabytí státního občanství České republiky prohlášením*

Návrh vyžadující změnu zákona č. 186/2013 Sb. bude zohledněn při případné novelizaci či přípravě nové právní úpravy nabývání státního občanství České republiky.

4. *Provádění archivního šetření*

V případě, že je prováděno archivní šetření, je třeba **postupovat v souladu s Metodickým návodem k vyřizování státoobčanských žádostí při dohledávání dokumentů v archivech** v návaznosti na elektronickou spisovou službu; z podkladů připojených k dotazu krajského úřadu není patrné, že by od postupů, uvedených v metodickém návodu z roku 2014, některý z dotčených úřadů upustil. Proto doporučujeme konzultaci podkladů získaných archivním šetřením přímo s odborem archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra. Pokud by ani podklady, připojené účastníkem řízení k žádosti o vydání osvědčení o státním občanství, neumožňovaly zjistit stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, ve smyslu § 3 zákona č. 500/2004 Sb., a podání ve věci zjištění státního občanství by proto nebylo možné posoudit z hlediska § 64 zákona č. 186/2013 Sb. (tzn. z hlediska historické právní úpravy nabývání/pozbývání státního občanství), krajský úřad postupuje dle § 64 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb. ve spojení s § 45 odst. 2 zákona č. 186/2013 Sb.